

Список використаних джерел:

1. Бардінов О.В. Формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури : монографія / О.В. Бардінов. – Полтава : Сімон, 2019. – 358 с.
2. Бардінова А.О. Формування у молоді уявлень про відповідальність шодокримінальних порушень у ході виборчого процесу / А.О. Бардінова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць Полтав. нац. пед. ун-ту імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2020. – Випуск 26. – С.8–11. – Серія «Педагогічні науки».
3. Біленчук П.Д. Філософія права : навч. посібник / П.Д. Біленчук, В.Д. Гвоздецький, С.С. Сливка / За ред. П.Д. Біленчук. – К.: Атіка, 1999. – 208 с.
4. Гриньова М.В. Компетентність менеджера XXI століття, його професіональна культура / М.В. Гриньова та ін. // Менеджмент загальноосвітніх закладів : навч.-метод. посібник для студентів та магістрів / за ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2012. – С.118–138.
5. Гриньова М.В., Жданова-Неділько О.Г. Підготовка керівника нової української школи до партнерської взаємодії з суб'єктами освітнього середовища / М.В. Гриньова, Жданова-Неділько О.Г. // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць Полтав. нац. пед. ун-ту імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2019. – Випуск 23. – С.62–65. – Серія «Педагогічні науки».
6. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / П.В. Вербицька, О.В. Волошенко, Г.О. Горленко та ін. – Київ, Літера ЛТД, 2018. – 224 с.
7. Іваній О.М. Структурно-змістова модель формування правової компетентності майбутнього вчителя у навчально-виховному процесі університету : автореф. дис. на здобуття канд. пед. наук: спец.: 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» / О.М. Іваній. – Харків, 2012. – 20 с.
8. Колос Ю.З. Формування інформаційно-технологічних компетентностей майбутніх перекладачів у процесі фахової підготовки : дис. Кандидата пед. наук : 13.00.04 / Колос Юлія Зіновіївна. – К., 2010. – 230 с.
9. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С.41.
10. Пашко Л.Ф. Концептуальні основи моделювання ключових та професійних компетентностей учителя та педагогічного працівника / Л.Ф. Пашко // Наукові записки ПОППО: моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника. – 2011. – Випуск 2. – 180 с.
11. Постанова № 7 Пленуму Верховного Суду України від 28 вересня 1990 р. «Про застосування судами законодавства, що регулює захист честі, гідності і ділової репутації громадян та організацій».
12. Правовий захист від насильства щодо жінки : юридичний посібник // Вінрок Інтернешнл Жіночий Консорціум ННД – США. – Київ, 1999. – 51 с.

ПОЛІДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ З УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Бардінова А.О.
(Полтава, Україна)

Розвиток сучасної освіти висуває низку вимог до особистості менеджера з управління закладом освіти. Сьогодні він має усвідомлювати завдання реформування освіти, творчо осмислювати мету і завдання функціонування та

управління закладами й установами освіти, перспективи їх розвитку; формувати стиль наукової організації праці. Вимоги, які висуває суспільство до сучасного менеджера з управління закладом освіти, передбачають наявність у нього не тільки чітко окреслених творчих здібностей: мотиваційних, світоглядних, організаторських, комунікативних, естетичних, вольових, особистісних тощо, але й правової культури [2].

Розглянемо детальніше питання, що стосуються правової компетентності менеджера з управління закладом освіти. Аналізуючи наукову літературу з цього питання, доходимо до висновку, що сьогодні правова компетентність як наукове утворення стає самостійним науковим напрямком, що формується на межі багатьох наук: філософії, соціології, психології, педагогіки та інших галузевих наук, оскільки зазначений науковий феномен торкається основоположних принципів міжлюдської взаємодії. А отже, правова компетентність є полідисциплінарною категорією, проблематика якої знаходить одночасно своє місце як у предметі педагогічного, так і загальноосвітнього та фахового вивчення.

Практично всі наукові дисципліни, які вивчаються студентами в умовах магістратури, мають вплив на процес формування правової компетентності у майбутніх фахівців освітньої сфери, оскільки правова компетентність є складовою частиною їх професійної компетентності. Тому підтвердження знаходимо у наукових розвідках дослідників П.В. Вербицької, О.В. Волошенюк, Г.О. Горленко, П.І. Кендзьора, О.Г. Козорог, Н.І. Маркусь, Л.П. Махун, О.Л. Педан-Слепухіної, С.П. Ратушняка, Е.В. Ситник та ін., в працях яких правова компетентність учителя, і ми поділяємо їх думку, розглядається як складне інтегроване особистісне утворення в цілісній структурі особистості педагога, що включає загально-правові й професійно-педагогічні знання, вміння й професійні якості, необхідні для здійснення правового виховання учнів та організації власної професійної діяльності в межах правового поля [3].

Метою нашої наукової розвідки – з'ясувати можливості впливу галузевих наук на процес формування досліджуваного утворення.

Аналіз наукових джерел дозволяє з'ясувати, що правова компетентність у психології розглядається як якість особистості, що сприяє адаптації людини в суспільстві, пристосуванню її до вимог і обов'язків, які ставить перед нею суспільний спосіб існування.

Педагогічний аспект феномена правової компетентності виокремлено з урахуванням його значущості для особистості. Педагогіка в цьому зв'язку дозволяє сформулювати принципи, форми і методи навчання та виховання, виявити ефективність виховних впливів, які зумовлюють зміни у внутрішньому світі й поведінці особистості.

Анатомія і фізіологія є основою для розуміння біологічної сутності людини, галузь фізичної культури та спорту сприяє виявленню можливостей організму людини та його витривалості, оптимальної кількості навантажень на організм людини. Економічні науки дають змогу простежити вплив закономірностей розвитку правової інфраструктури. Етнологія вказує на національні особливості людей як представників різних етнічних груп. Крім того, етнологія дозволяє визначити ідентичність як особистий рівень ідентичності (це набір індивідуальних ознак, які зумовлюють унікальність людини), так і соціальний рівень ідентичності (усвідомлення і дотримання людиною норм і очікувань соціального середовища, у якому вона перебуває) [3; 5].

Ймовірно, кожна з названих і не названих галузей наук у процесі формування правової компетентності у майбутніх менеджерів з управління закладом освіти в умовах магістратури відіграла свою роль і принесла певну користь для розуміння суті досліджуваного утворення.

У той же час, всі вони майже не торкаються або опосередковано торкаються питання формування правової компетентності у майбутніх менеджерів з управління закладом освіти в умовах магістратури. Тому зважаючи на недостатність та актуальність досліджуваної проблеми, рекомендуємо запровадити у навчально-виховну діяльність магістратури педагогічних вищих навчальних закладів розроблене навчально-методичне забезпечення. Зокрема, зміст програми навчальних дисциплін доповнити змістовим компонентом з правової тематики для формування правової компетентності у майбутніх менеджерів з управління закладом освіти.

Тому одне з важливих завдань викладачів магістратури полягає в тому, щоб використати такі можливості свого предмета в процесі його вивчення.

Це пояснюється тим, що в сучасних наукових розвідках категорія права компетентність є однією з актуальних проблем дослідження багатьох освітніх галузей наук поєднуючи при цьому підходи кількох наук одночасно [1; 7]. Так, наприклад, філософські науки допомагають педагогіці визначити основні напрями наукових пошуків, правильно врахувати дію загальних закономірностей людського буття і мислення, забезпечують оперативною інформацією про зміни в науці й суспільстві, визначають методологічні засади, зокрема, у пошуках відповіді на способи регулювання культурної, морально-етичної проблематики педагогіка звертається до методологічних основ сучасної філософії, а саме – комунікативної філософії. Звернення до комунікативної філософії репрезентує собою методологічний поворот від класичної парадигми філософії свідомості до посткласичної парадигми філософії комунікації, відкриваючи тим самим шлях до виховання етичних норм поведінки на основі принципу справедливості та досягнення взаєморозуміння. Комунікативна філософія надає майбутнім менеджерам з управління закладом освіти нового етичного, інтерсуб'єктивного забарвлення поряд з такими категоріями як «відповідальність», «справедливість», «обов'язок», «сумління» [5; 6; 8].

Філософське праворозуміння з одного боку має відчутний вплив як на окремі філософсько-правові підходи та концепції, так і на парадигму науки в цілому. З іншого боку юриспруденція, юридичні теоретичні положення про право, проблеми його становлення, удосконалення та розвитку визначають вектори філософських досліджень правової тематики. Подібним взаємовпливом та взаємодією філософії та юриспруденції відзначаються майже всі сучасні підходи до права, незалежно від того, до якої системи вони належать – юридичної науки чи філософії, або іншої. При цьому наголошується на необхідності зважено використовувати можливість перетворювати світ і себе самого в цьому світі [1].

Філософське осмислення правового життя суспільства розпочинається з онтології, вивчення буття людини, її триєдиної природи (тіло, душа, дух). Людина наділена свободою від природи. Проте, її дія спрямована тільки за власним розумом, що може бути інколи небезпечною як для себе самої, так і для оточуючих. А тому життя членів суспільства повинно перебувати у

правових нормах. Утім воля людини потребує не будь-яких правових рамок, а таких, які їй імпонують, створюють умови, в яких вона може вільно розвиватися. Тому правове життя суспільства повинне бути спрямоване на захист і розвиток прав і свобод кожної людини у суспільстві, на скерування їхньої життєдіяльності в правовому полі за принципами любові, добра і справедливості. В цілому правове життя суспільства утворює правову гармонію, духовний баланс, рівновагу та красу [7].

Зі сказаного вище витікає, що сьогодення суспільного життя вимагає правової освіченості кожної людини, тому формування правової компетентності у майбутніх менеджерів з управління закладом освіти в умовах магістратури є необхідним, а отже – актуальним явищем.

Отже, переконуємося в тому, що спрямованість правової компетентності повинна стати обов'язковою складовою життєдіяльності майбутнього менеджера з управління закладом освіти.

Подальше дослідження проблеми вбачаємо у з'ясуванні мети, змісту та засобів формування правової компетентності у майбутніх менеджерів з управління закладом освіти в умовах бакалаврату.

Список використаних джерел:

1. Автономія та врядування у вищій освіті : монографія / Авт. О.П. Воробйова, Г.О. Гарецька, Н.М. Дем'яненко, С.А. Калашнікова, О.М. Коваленко, В.І. Луговий, О.В. Сич, О.М. Слюсаренко, Ж.В. Таланова, В.П. Ткаченко. – К.: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. – 192 с.
2. Бардінова А.О. Формування правової компетентності у майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання на засадах компетентнісного підходу/ А.О. Бардінова // Концептуалізація компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в контексті змішаного навчання: Колективна монографія/ За заг. ред. О.К. Корносенко, О.В. Даниско ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2021. – 252 с.
3. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / П.В. Вербицька, О.В. Волошенюк, Г.О. Горленко та ін. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – 224 с.
4. Кравченко Л.М. Неперервна педагогічна підготовка менеджера і освітнього лідера: Навч. методич. посібник. – Полтава: Техсервіс, 2007. – 496 с.
5. Овчарук О. Ключові компетентності: європейське бачення / О. Овчарук // Управ. освітою: спец. випуск, 2003, серпень – С. 6–9.
6. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні, – К.: К.І.С., 2003. – С. 13–41; с. 20.
7. Радул О. Історія вищої школи Європи (V ст. – середина XX ст.): монографія / Ольга Радул. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2011. – 536 с.
8. Тараненко І.Г. Компетентність – вимога сучасності / І.Г. Тараненко // Світло, 1996. – №1. – С. 57–60.
9. Туркот Т.Г., Коновал О.А. Педагогіка вищої школи: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Стереотип. вид. – Херсон: Олді-плюс, 2018. – 466 с.